

ЮГОЗАПАДЕН УНИВЕРСИТЕТ „НЕОФИТ РИЛСКИ”

РЕЦЕНЗИЯ

на представена научна и научно-приложна продукция на кандидата за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност „ДОЦЕНТ“

гл.ас. д-р Блага Георгиева Джорова,

в област на висше образование 1.Педагогически науки , професионално направление 1.2. Педагогика (Педагогически технологии за опознаване на околния свят), обявен от ЮЗУ „Неофит Рилски” в ДВ., бр. 52/ 02.07.2019.

РЕЦЕНЗЕНТ: проф. д-р Маргарита Колева – член на научното жури

Кратки биографични данни за кандидата

Гл.ас. д-р Блага Георгиева Джорова е преподавател на основен трудов договор в катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика“, Факултет по педагогика при ЮЗУ „Неофит Рилски“. Кариерното ѝ развитие е последователно от 2005 до 2011 – хоноруван асистент и асистент; от 2011 и понастоящем (2019 г.) главен асистент, доктор. От 2003 до 2009 г. е докторант, редовна форма на обучение, след което защитава дисертационен труд на тема „Педагогически условия за правно образование на 6-7-годишното дете (на основата на педагогическата технология за опознаване на околната действителност)“. Гл.ас. д-р Джорова е завършила висше образование в три специалности - Предучилищна и начална училищна педагогика (1997 – 2001),ОКС „бакалавър“; Публична администрация (1999 – 2003), ОКС „бакалавър“ и ОКС „магистър“ Право (2004 – 2009). Владее английски и руски език - нива В2 и А2. Притежава отлични комуникационни, организационни и управленски умения, поради което от 2017 г. и понастоящем е Ръководител на Университетски кариерен център при ЮЗУ“Неофит Рилски“. Омъжена с две деца.

Характеристика на научната и научно-приложната продукция на кандидата

В конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент“, област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.2. Педагогика (Педагогически технологии за опознаване на околния свят) гл.ас. д-р Блага Георгиева Джорова е единствен кандидат. Участието си в конкурс

кандидатката защитава чрез представената научна и научно-приложна продукция, както следва:

- **Защитен дисертационен труд** за присъждане на ОНС „доктор“;
- **Хабилитационен труд** на тема: Ценностен подход към опознаване на околния свят от детето в предучилищна възраст. Монографично изследване, 2018. И: Авангард Прима, София. ISBN 978-619-160-996-3, 316. COBISS.BG-ID – 1286267620;
- **Публикувана книга** на базата на защитен дисертационен труд - Правно образование в предучилищна възраст. И: Авангард Прима, София. ISBN 978-619-239-147-3, 147. COBISS.BG-ID – 1289890788, 2019;
- **12 броя** - статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове – 3 от тях са публикувани в чуждестранни издания на английски език.
- **1 брой** - студии, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация - Проект „Студентски практики“ – успешен опит за допълнително практическо обучение. Педагогика. Година LXXXVIII, книжка 1, 2016г.;
- **4 броя** - студии, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове;
- **10 броя** - цитирания в монографии и колективни томове с научно рецензиране;
- **5 броя** - цитирания или рецензии в нереферирани списания с научно рецензиране;
- **5 броя** - участие в национален научен или образователен проект;
- **1 брой** - участие в международен научен или образователен проект;
- **3 броя** в съавторство - публикуван университетски учебник или учебник, който се използва в училищната мрежа.

Прегледът на предоставената за рецензиране научна и научно-приложна продукция, цитируемост и проектна дейност на гл.ас. д-р Блага Джорова е основание за извода - налице е **изпълнение на минималните национални изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент. В представената справка точките са 637 при минимални изисквания от 400.**

Същевременно отбелязвам, че поради съавторство с кандидатката за заемане на академичната длъжност „доцент“ няма да рецензирам материали, представени в

Приложения №18; №19; №25 и № 26, които общо носят **23 точки**. Направеното уточнение в никакъв случай не намалява доказателствените обстоятелства относно *изпълнението на минималните национални изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент“ по Педагогически технологии за опознаване на околния свят.*

Основания за положителна оценка на кандидатката гл.ас.д-р Джорова за заемане на академичната длъжност „доцент“ предлагат и включените в документацията **допълнителни активности**: членство в съюза на учените – клон Благоевград; преподавателска мобилност по Erasmus+ - участие в интензивен курс "English for Lecturers", организиран от SpainBcn-STAFF TRAINING WEEK и преподавателска мобилност в Република Северна Македония; студентска мобилност по Erasmus+: обучение на студент по Erasmus+ Student Laura Fischer's for Winter Semester of 2016/2017 academic year. Course: Social roles and interpersonal conflicts; участие в научни форуми, конференции, кръгли маси с доклади и изказвания; участие като ментор в проект „Интегрирани градски образователни мрежи“, 2019 г.; административен отговорник на магистърски програми; ръководител на преддипломна педагогическа практика на студенти, бакалаври и магистри; ръководство на дипломанти, рецензиране на дипломни работи и разработки на студенти; участие в квалификационни курсове; участие в комисии за оценяване на преподаватели на основание работни инструкции на Отдела по качество; получени грамоти и отличия като функционален експерт по проект „Студентски практики“ и пр.

В смисъла на процедурата отбелязвам, че обявяването на конкурса (по данни от представената справка) е съобразено с изискването за обезпеченост на академичната длъжност с необходимия брой часове по учебна/ни дисциплини с обособен лекционен курс - в случая **666** академични часа (лекции 144 и 378 упражнения) и възложени от ФС на Факултета по педагогика на гл.ас. д-р Блага Джорова. Основно, водените от нея часове са в периметъра на обявения конкурс - Педагогически теории и технологии за опознаване на околната действителност, ОКС „бакалавър“ и ОКС „магистър“, редовна и задочна форма на обучение; Правни основи на образование; Правна защита на детето и семейството; Гражданско образование в предучилищна възраст и пр.

От значение за заемане на академичната длъжност „доцент“ и за придобиване статуса на хабилитирано лице е и високата академична активност на гл.ас. д-р Джорова - преподавателска, организационна, обществена. От тази позиция гл.ас.д-р Блага Джорова е открояващ се преподавател и личност - активна, организирана, прецизна при изпълнение на задачи, коректен колега, възискателна и добронамерена към студентите.

Гл. ас. д-р Блага Джорова е компетентен автор с усет и интерес към актуални и перспективни проблеми, със собствени позиции по отношение на работата с децата и студентите. Професионалното и развитие е в областта на предучилищната педагогика и приоритетно в областта на Педагогическите теории и технологии за опознаване на околната действителност. Собствената позиция в тези области на научната проблематика авторката по безспорен начин доказва и защитава на основание публикационната си активност и редица други академични дейности. Научното творчество на гл. ас. Джорова е следствие от продължителен процес на натрупване и анализ върху теоретични и емпирични ресурси, на изследователски и преподавателски опит. Същевременно, авторката е насочила научните си търсения и предложила решения на широк кръг от актуални педагогически проблеми.

Водещи в научното творчество на гл.ас. д-р Джорова са проучванията и решенията, свързани с **Педагогическата теория и технология за опознаване на околния свят от детето в предучилищна възраст**. Тук бих отбелязала разпознаването **на обща концепция/авторска философия относно** смисъла на процеса на опознаване на околния свят от 3-7-годишното дете. Тя е кодирана във всяка публикация на авторката и най-общо предполага преодоляване на дидактизма в хода на детската познавателна дейност и акцентирание върху ценностите и посланията на околния свят, върху детските преживявания, емоции, потребности, себеутвърждаване и права. Всъщност тази философия на хуманност и разбиране за детето като уникалност и ценност битува и в двете монографии на авторката. Конкретно в монографията **„Ценностен подход към опознаването на околния свят от детето в предучилищна възраст“**, наред с научно обосноваване теоретични постановки и цитиране на безспорни тези в областта на предучилищната педагогика, гл.ас д-р Джорова поставя ударение върху технологичния процес за операционализиране на ценностния подход в хода на преднамереното и непреднамерено опознаване на околния свят, като предлага схематични модели на преднамерени ситуации с конкретизиране на проблеми за обсъждане, цели, задачи, съдържание на познавателното взаимодействие. Оценявам авторските находки, включени в т.нар. **Модел на педагогическа технология за опознаване на околния свят**, като иновативни и с възможност за внедряване в педагогическата практика на детската градина. С приносен характер е изследването на авторката, свързано със значимите за детето ценности, на чиято основа оформя интересен **Профил на значими ценности за детето от предучилищна възраст**. Профилът е показателен и същевременно предлага идеи за бъдещи изследвания на

авторката.

Пак във смисъла на хуманността, отношението към детето и възможностите за неговото адекватно развитие, възпитание и социализация е и втората монография на гл.ас. д-р Джорова - **„Правно образование в предучилищна възраст“**. Тя е представена като книга на база на защитен дисертационен труд, но същевременно може да се определи като образователен продукт с особено значение за успешното позициониране на детето в социалната среда. В книгата е представен актуален прочит на законодателството, свързано с правата на детето, факторите с отношение към детските права, значението и същността на педагогическата технология за „преподаване“ на децата тази актуална материя, както и на вниманието на педагогическата общност са предложени редица проблеми за обсъждане с 6-7-годишните деца т.е. достъпно за разбиране познавателно съдържание с отношение към собствените права, тези на другите деца и възрастни, тези на детската общност. С приносен характер в разработката са ***Модела за правно образование в предучилищна възраст и Детският правен речник***.

В съдържателния контекст на анализираниите монографии са и част от другите публикации на авторката. Публикационната активност на гл.ас.д-р Блага Джорова, както и конкретно изследваните проблеми в смисъла на диадата „дете-околен свят“ са доказателство за научните интереси на кандидатката гл.ас. д-р Блага Джорова в сферата на обявения конкурс.

Същевременно в научното творчество на гл.ас. д-р Джорова се очертават и изследвания, свързани с практическата подготовка на студентите – изследвана е спецификата, организацията и съдържанието на педагогическата практика на студента – бъдещ детски учител /опит за анализ на процеса/; представен е проект „Студентски практики“ – успешен опит за допълнително практическо обучение; с професионалната реализация на кадри на ЮЗУ „Неофит Рилски“ и инструментариум за оценка на професионалната подготовка и реализация на педагогически кадри, завършили ЮЗУ „Неофит Рилски“; със спецификата на социалните умения на студентите от педагогическите специалности; с анализ върху Закона за предучилищното и училищното образование и квалификацията на учителя; с проблемите на социално-педагогически институции за лица с девиантно поведение и обучението на студентите със специални образователни потребности и пр. В конкурса да заемане на академичната длъжност „доцент“ гл.ас.д-р Блага Джорова участва и като съавтор в три броя учебници

и учебни помагала. Безспорна е констатацията, че качествата на представените публикации са много добър атестат за авторката и нейното творческо развитие.

Относно приносите:

Приемам изведените от гл.ас.д-р Джорова основни приноси от нейната научна и научно-приложна продукция като бих акцентирала върху:

Приноси с методологическа значимост

- Обоснована и доказана е концептуална постановка, разкриваща смисловите ресурси и значимостта на ценностния подход към процеса на опознаване на околния свят от детето в предучилищна възраст. Издигната и доказана е хипотеза за необходимостта от ценностно-ориентирана технология при възприемане и интерпретация на сложните социални явления от 3-7-годишното дете, преди постъпване в училище. Конструиран е Профил на значимите ценности за детето от предучилищна възраст, което носи важни препратки от една страна към основите на предучилищната педагогика, а от друга към личностното развитие на детето и спецификата на неговото детство в съвременния околнен свят.

Джорова, Бл. (2018). Ценностен подход към опознаване на околния свят от детето в предучилищна възраст. Монографично изследване. И: Авангард Прима. София.

- Обоснована и доказана е концепцията на авторката относно правното образование, защита и закрила на детето във възрастта на детството. Обогатена е научната проблематика относно диадата „дете - права“, като са разпознати редица съвременни фактори с влияние върху проблема, както и ролята на предучилищната образователна система за неговото позитивно решение чрез ресурсите на образователния процес. Потвърдена е тезата за индивидуализация на процеса на правното образование на детето от предучилищна възраст и са предложени методи и средства за конкретни решения в условията на педагогическото взаимодействие

Джорова, Бл. (2019). Правно образование в предучилищна възраст. България: „Авангард Прима“, София.

Джорова, Бл. (2010). Проблемът „детски права“ в българския педагогически периодичен печат. В: Сб. Докторантите в диалог с науката. УИ: „Н.Рилски“. Бл.

Dzhorova, Bl. (2016). Rights of the children and the upbringing methods of the parents: the state policy for protection of children and family in Bulgaria. International Scientific and Practical Conference “WORLD SCIENCE”, № 3 (7), Vol.4, Pp. 17 – 24.

Приноси с практико - приложен характер

- Конструиран и апробиран е теоретико-приложен Модел за правно образование на 6-7-годишното дете.
- Конструиран и апробиран е ценностно-ориентиран Модел на педагогическа технология за опознаване на околния свят от 6-7-годишни деца. Предложен е Образователен проект за ценностна ориентация на децата с месечно и седмично разпределение на процеса за опознаване на околния свят;
- В план на операционализация на процеса за опознаване на околния свят от детето в предучилищна възраст са предложени нов тип конструкции и схеми на педагогически ситуации с възможност за внедряване в педагогическата практика в детската градина.
- Съставен е Детски правен речник, предназначен за изясняване съдържателната характеристика на някои от представите, понятията, процеси или явления, включени в правното образование на детето във възрастта преди постъпване в училище.
- Разработен План за повишаване правната компетентност на педагози и родители.

Джорова, Бл. (2019). Правно образование в предучилищна възраст. България: „Авангард Прима“, София.

Джорова, Бл. (2018). Ценностен подход към опознаване на околния свят от детето в предучилищна възраст. Монографично изследване. И: Авангард Прима. София.

Джорова, Бл. (2010). Проблемът „детски права“ в българския педагогически периодичен печат. В: Сб. Докторантите в диалог с науката. УИ: „Неофит Рилски“. Бл.

Dzhorova, Bl. (2018). The Child And His Needs. Vospitanie, journal of educational sciences, theory and practice, Vol. 10, No.14.

На основание прегледа на представената научна продукция и защитени тези в творчеството на гл.ас.д-р Блага Джорова правя констатацията, че изведените приноси са собствено дела на авторката.

Критични бележки и препоръки

Критични бележки към кандидатката за заемане на академичната длъжност „доцент“ - гл.ас.д-р Блага Джорова нямам, като се основавам на представените по-горе в текста положителни оценки относно концептуални решения, специфика на изследвания, анализи, обобщения и изводи, литературна осведоменост. Същевременно

смятам за нужно да препоръчам на кандидатката да насочи своите бъдещи научни търсения към откриване на нови и иновативни решения на многообразието от варианти за опознаване на околния свят от децата в различните възрастови групи. Важно е да се преодолее съществуващия дидактизъм и често декларативно запознаване и обяснения на редица проблеми от околния свят пред 3-7-годишните деца. Всичко това може да е следствие от издигнатите концептуални основания, изследвания и предложения с адресат практиката в детската градина, визирани в част от научната продукция на авторката.

Заключение

Прегледът и анализът върху количествените и качествени характеристики на научната и научно-приложната продукция на гл.ас. д-р Блага Джорова ми дава основание и конкретни мотиви да предложа своята **еднозначна положителна оценка** и да гласувам за заемане от нея на академичната длъжност „доцент“. Същевременно изказвам мнение, че гл.ас. д-р Джорова със своите личностни качества, ползотворна преподавателска активност, работа със студентите и обществена ангажираност с проблемите и правата на детето и неговото детство напълно заслужава да придобие статута на хабилитирано лице и заеме академичната длъжност „доцент“.

Препоръчвам на Научното жури и на Факултетския съвет на Факултета по педагогика да гласуват и изберат гл.ас.д-р Блага Геориева Джорова на академичната длъжност „доцент“ в област на висше образование Педагогически науки, професионално направление 1.2. Педагогика (Педагогически технологии за опознаване на околния свят).

Дата: 18.10. 2019

*Рецензент:
проф. д-р Маргарита Колева*

SOUTH-WEST UNIVERSITY “NEOFIT RILSKI”

REVIEW

of presented scientific and scientific-applied work of the candidate for competition participation for the occupation of the academic position "Docent"

Ch. Professor`s assistant Blaga Georgieva Dzhorova, Ph.D.,

in the higher education field 1. Pedagogical sciences, professional direction 1.2. Pedagogy (Pedagogical technologies for environmental knowledge), announced by the South-west University "Neofit Rilski", published in State Gazette is.52 - 02.07.2019.

REVIEWER: Prof. Margarita Koleva, Ph.D. – scientific jury member

Applicant`s brief biographical data

Ch. Professor`s assistant Blaga Georgieva Dzhorova is a lecturer on a basic employment contract in the Department of Preschool and Primary school pedagogy, Faculty of Pedagogy at the SWU "Neofit Rilski". Her career development was successively from 2005 to 2011 – Associate Assistant and professor`s assistant; From 2011 and currently (2019) she is a chief professor`s assistant. From 2003 to 2009 he was a PhD student, a regular form of training, and then defended dissertation work on the subject "Pedagogical conditions for legal education of the 6-7-year-old child (based on pedagogical technology for environmental knowledge)". Ch. Professor`s assistant Blaga Georgieva Dzhorova has graduated in three specialties - preschool and primary school Education (1997 – 2001), "Bachelor"; Public Administration (1999 – 2003), "Bachelor" and "Master's" Law (2004 – 2009). Fluent in English and Russian-levels B2 and A2. She has excellent communication, organizational and managerial skills, which is why, since 2017, she is currently a head of the University Career Center at SWU "Neofit Rilski". She is married with two children.

Characteristics of the applicant's scientific and scientific-applied work

In the competition for the occupation of the academic position "Docent", field of

higher education 1. Pedagogical sciences, professional direction 1.2 Pedagogy (Pedagogical technologies for acquaintance of the environment) ". Ch. Professor`s assistant Blaga Georgieva Dzhorova is the only candidate. The participation in the competition the candidate defenses through the presented scientific and scientific-applied production as follows:

- **Defended dissertational work** for awarding educational scientific degree "Doctor";
- **Habilitation work:** A value approach for environmental knowledge by the child at preschool age. Monograph Study, 2018. P: Vanguard Prima, Sofia. ISBN 978-619-160-996-3, 316.
- **Book published** on the basis of a defended dissertation thesis - Legal education in pre-school age. P: Vanguard Prima, Sofia. ISBN 978-619-239-147-3, 147.
- **12 articles and reports** published in non-refereed scientific peer-reviewed journals or in published collective volumes - 3 of them have been published in foreign editions in English.
- **1 studies** published in scientific journals, abstracted and indexed in world-renowned databases of scientific information - Student Practices Project - successful attempt at further practical training. Pedagogy. Year LXXXVIII, Book 1, 2016;
- **4 - studies** published in non-refereed scientific peer-reviewed journals or in published collective volumes;
- **10 citations** in monographs and collective volumes with scientific review;
- **5 citations** or reviews in non-refereed journals with scientific review;
- **5 participation** in a national scientific or educational project;
- **1 participation** in an international scientific or educational project;
- **3 in co-authorship** - a published university textbook or textbook used in the school network.

The review of the submitted scientific and applied scientific production, citation and project activity of *Ch. Professor`s assistant Blaga Georgieva Dzhorova, Ph.D.*, is the basis for the conclusion - *there is a fulfillment of the minimum national requirements for occupying the academic position of "Docent". In the information provided, the points are 637 with a minimum requirement of 400.*

At the same time, I note that, because of my co-authorship with the candidate for the academic position of Docent, I will not review the materials presented in Appendix №18; № 19; №25 and №26, which total **23 points**. The clarification made does not in any way diminish the evidentiary circumstances regarding *the fulfillment of the minimum national requirements for occupying the academic position of Docent in Pedagogical Technologies for environmental*

knowledge.

Reasons for a positive assessment of the candidate Ch. Professor's assistant Dzhorova, Ph.D. For the occupation of the academic position "Associate Professor" offer additional activities included in the documentation: membership of the Union of scientists-branch Blagoevgrad; Teaching mobility on Erasmus +-participation in intensive course "English for Lecturers", organized by SpainBcn-STAFF TRAINING WEEK and teaching mobility in Republic of northern Macedonia; Student mobility on Erasmus +: Training of Erasmus + Laura Fischer's student in the winter semester of the 2016/2017 academic year in the discipline of *Social roles and interpersonal conflicts*; Participation in scientific forums, conferences, round tables with reports and speeches; Participation as a mentor in the project "Integrated urban Educational Networks", 2019; Administrative officer of Masters ' programmes; Head of pre-graduate pedagogical practice of students, bachelors and masters; Tutoring graduates, peer review and student development; Participation in qualification courses; Participation in teacher assessment commissions on the basis of working instructions of the Quality Department; Received diplomas and distinctions as a functional expert in the project "Student practices", etc.

In the sense of the procedure, I note that the announcement of the competition (according to the information provided) complies with the requirement for securing the academic position with the required number of hours in the disciplines with a separate lecture course - in this case 666 academic hours (lectures 144 hours, practice 378 hours) and assigned by the Faculty of Pedagogy of the Faculty of Pedagogy to Ch. Professor's assistant Dzhorova, Ph.D. Basically, her classes are in the perimeter of the announced competition - Pedagogical Theories and Technologies for Environmental Reality, Bachelor's Degree and Master's Degree, full-time and part-time training; Legal bases of education; Legal protection of the child and the family; Pre-school Civic Education, etc.

Important for the occupation of the academic position "Docent" and for acquiring the status of a habilitated person is also the high academic activity of Ch. Professor's assistant Dzhorova, Ph.D., teaching, organizational, public. From this position Ch. Professor's assistant Dzhorova, Ph.D. is a prominent teacher and person-active, organized, precise in the execution of tasks, loyal colleague, demanding and well-intentioned to the students.

Ch. Professor's assistant Blaga Georgieva Dzhorova, Ph.D. is a competent author with a sense and interest in topical and promising issues, with own positions regarding work with children and students. Her professional development is in the field of pre-school pedagogy and as a priority in the field of pedagogical theories and technologies for environment

knowledge. In her own position in these areas of scientific issues the author undoubtedly proves and defends on the grounds of his publishing activity and a number of other academic activities. The scientific creativity of Ch. Professor's assistant Dzhorova, Ph.D. is a consequence of a lengthy process of accumulation and analysis on theoretical and empirical resources, of research and teaching experience. At the same time, the author directed her scientific searches and offered solutions to a wide range of topical pedagogical problems.

Leading in the scientific work of Ch. Professor's assistant Dzhorova, Ph.D. are studies and solutions related to **Pedagogical theory and technology for environment knowledge of preschool children**. Here I would note the recognition of a common concept/author's philosophy about the meaning of the Process of environment knowledge from the 3-7 year old child. It is encoded in every publication of the author and generally implies overcoming the didacticism in the course of children's cognitive activity and the emphasis on the values and messages of the environment, on children's experiences, emotions, needs, and rights. In fact, this philosophy of humanity and understanding of the child as uniqueness and value exists in both monographs of the author. Specifically in the monograph "**A value approach for environmental knowledge by the child at preschool age**", along with scientifically justified theoretical productions and citation of uncontested ones in the field of preschool pedagogy Ch. Professor's assistant Dzhorova, Ph.D., emphasizes on the technological process for operationalisation of the value approach in the course of deliberate and unintentional acquaintance of the environment, offering schematic models of deliberate situations with a specification of problems for discussion, objectives, tasks, content of the cognitive interaction. I assess the author's findings included in the "Model of pedagogical technology for environment knowledge", as innovative and capable of implementation in the pedagogical practice of the kindergarten. With the contributive nature is the study of the author, related to the significant values for the child, on which basis forms an interesting *Profile of significant values for the child of preschool age*. The profile is indicative and at the same time offers ideas for future research of the author.

In the sense of humanity, attitude towards the child and the possibilities for its adequate development, upbringing and socialization is also the second monograph of Ch. Professor's assistant Dzhorova, Ph.D.,- "**Legal education in preschool age**". It is presented as a book based on the dissertation work, but at the same time can be defined as an educational product of particular importance for the successful positioning of the child in the social environment. The book presents a current reading of the legislation related to the rights of the Child, the factors with respect to children's rights, the importance and the essence of the

pedagogical technology for "teaching" children this current matter, as well as the attention of Pedagogical community, a number of problems have been suggested for discussion with 6-7-year-olds i.e. cognitive content accessible to the understanding with respect to own rights, those of other children and adults, those of the children's community. With contributive nature **are the Model for legal education in preschool age and the children's legal vocabulary.**

In the content context of the analyzed monographs are also part of the other publications of the author. The publication activity of Ch. Professor's assistant Dzhorova, Ph.D., as well as the specifically investigated problems in the meaning of the Diade "child-environment" are evidence of the scientific interests of the candidate Ch. Professor's assistant Dzhorova, Ph.D. in the field of the announced competition.

At the same time, the scientific work of Ch. Professor's assistant Dzhorova outlines the researches related to the practical preparation of the students – the specificity, organization and content of the student's pedagogical practice – a future teacher/experience of process analysis/; The project "Student Practices" is presented – successful experience for additional practical training; with the professional realization of cadres of South-West University “Neofit Rilski” and the tools for evaluation of the professional training and realization of pedagogical staff, graduates of South-West University “Neofit Rilski”; with the specificity of social skills of students in pedagogical specialties; analyzing the Law on Pre-school and School Education and Teacher Qualifications; with the problems of social-pedagogical institutions for persons with deviant behavior and training of students with special educational needs, etc. In the competition for the academic position of "Docent" Ch. Professor's assistant Blaga Dzhorova, Ph.D., also co-authored three textbooks and teaching aids. It is undisputed that the qualities of the submitted publications are a very good certificate for the author and her creative development.

Regarding the contributions:

I accept the findings of Ch. Professor's assistant Blaga Dzhorova, Ph.D., major contributions from her research and applied production, and would emphasize on:

Contributions with methodological significance

- A conceptual statement is revealed and proven, revealing the semantic resources and the importance of the Value approach to the process of environment knowledge of a child in preschool age. The hypothesis of the need for value-oriented technology in the perception and interpretation of complex social phenomena by a 3-7-year-old child, before entering school, has been raised and proven. A profile of significant

values for the preschool child has been constructed, which brings important references on the one hand to the basics of pre-school pedagogy and, on the other, to the personal development by the child and the specifics of his or her childhood in the modern world around him.

Dzhorova, Bl. (2018). A value approach for environmental knowledge by the child at preschool age. Monographic study. P: Avangard Prima.

- The author's concept of legal education, protection of the child in childhood is substantiated and proven. The scientific issues of the „child-rights“ dyad have been enriched, as well as a number of contemporary factors influencing the problem, as well as the role of the pre-school education system for its positive solution through the resources of the educational process. The thesis for individualization of the process of legal education of the child from preschool age is confirmed and methods and tools for concrete solutions in the conditions of pedagogical interaction are proposed.

Dzhorova, Bl. (2019). Legal education at preschool age. Bulgaria: Avangard Prima, Sofia.

Dzhorova, Bl. (2010). The problem of "children's rights" in the Bulgarian pedagogical periodical press. In: Coll. PhD students in dialogue with science. University publishing: „N.Rilski“. Blagoevgrad.

Dzhorova, Bl. (2016). Rights of the children and the upbringing methods of the parents: the state policy for protection of children and family in Bulgaria. International Scientific and Practical Conference “WORLD SCIENCE”, № 3 (7), Vol.4, Pp. 17 – 24.

Practically applied contributions

- A theoretical and applied model for the legal education of a 6-7 year old child has been designed and tested.
- Value-oriented Model of pedagogical technology for environmental knowledge by the 6-7-year-old children is designed and tested. An educational project for value orientation of children with monthly and weekly distribution of the process environmental knowledge is proposed;
- A new type of constructions and schemes of pedagogical situations with the possibility of introduction into pedagogical practice in kindergarten are proposed in terms of operationalization of the process environmental knowledge by the child at preschool age.

- A children's legal vocabulary has been compiled to clarify the substantive characteristics of some of the perceptions, concepts, processes or phenomena involved in the legal education of a child at school age.
- Developed plan for raising the legal competence of educators and parents.

Dzhorova, Bl. (2019). Legal education at preschool age. Bulgaria: Avangard Prima, Sofia.

Dzhorova, Bl. (2018). A value approach for environmental knowledge by the child at preschool age. Monographic study. P: Avangard Prima.

Dzhorova, Bl. (2010). The problem of "children's rights" in the Bulgarian pedagogical periodical press. In: Coll. PhD students in dialogue with science. University publishing: „N.Rilski”. Blagoevgrad.

Dzhorova, Bl. (2018). The Child And His Needs. Vospitanie, journal of educational sciences, theory and practice, Vol. 10, No.14.

Based on the reviewed and presented scientific work and defended thesis in the achievement of Ch. Professor's assistant Blaga Dzhorova, Ph.D., I hereby make the findings that the contributions made are the author's own work.

Critical notes and recommendations

Critical notes on the candidate for the academic position of Docent - Ch. Professor's assistant Blaga Dzhorova, Ph.D., I do not have, based on the above positive assessments regarding conceptual solutions, specificity of research, analyzes, summaries and conclusions, literary awareness. At the same time, I consider it necessary to recommend that the candidate focuses her future scientific research on finding new and innovative solutions to the diversity of options for environmental knowledge around the world from children in different age groups. It is important to overcome didacticism and often declarative acquaintance and explanations of a number of problems from the environment by 3-7 year old children. All this can be a consequence of the raised conceptual bases, researches and proposals aimed at kindergarten practice, addressed in part of the scientific production of the author.

Conclusion

The review and analysis of the quantitative and qualitative characteristics of the scientific and applied production of Ch. Professor's assistant Blaga Dzhorova, Ph.D., gives me justification and specific motives to propose my **positive assessment and vote for occupying by her the academic position “Docent”**. At the same time, I state my opinion that Ch. Professor's assistant Blaga Dzhorova, Ph.D., with her personal qualities, useful teaching

activity, work with students, and public commitment to the problems and rights of the child and his childhood, fully deserves to acquire the status of a habilitated person and occupy the academic position of “Docent”.

I recommend the Scientific Jury and the Faculty Board of the Faculty of Pedagogy to vote and select Ch. Professor's assistant Blaga Georgieva Dzhorova, Ph.D., for the academic position of “Docent” in the field of higher education Pedagogical sciences, professional field 1.2. Pedagogy (Pedagogical technologies for environmental knowledge).

Date: 18.10.2019

Reviewer:

Prof. Margarita Koleva, Ph.D.